

ΧΑΛΙΑ ΓΚΙΜΠΡΑΝ

Το μικρό βιβλίο της σοφίας

Συλλογή και επιμέλεια: Neil Douglas-Klotz

Μετάφραση: Βίκυ Κατσαρού

Για εκείνους που βιώνουν
τη σοφία απλά και δίχως λόγια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	15
1 Ζώντας μια ζωή σοφή	31
Νιρβάνα	32
Να είστε κήπος δίχως τοίχους.....	33
Ένας άνθρωπος.....	36
Οι άλλοι	37
Τρώγοντας και πίνοντας	38
Φύλακας των αναγκών σας	40
Όταν εργάζεσαι με αγάπη	41
Η σοφία όσων ασκούν κριτική	42
Ο μελετητής και ο ποιητής	44
Η μάσκα του πνεύματος	45
Επαγγελματίες ομιλητές	46
Όντας ειλικρινής	47
Πρόγονοι	48
Τα παιδιά του αύριο.....	49
Τα παιδιά σας	51
Η πιο καλή θυσία.....	54

Να μιλάτε λιγότερο για τον Θεό	56
2 Η σοφία της κοινότητας	59
Κυβέρνηση	60
Ανάμεσα στο συνοφρύωμα της τίγρης και στο χαμόγελο του λύκου	61
Κληρονομική πνευματική ασθένεια	63
Καλή κυβέρνηση	64
Πολυάσχολο κοπάδι	70
Οι χίλιοι νόμοι	72
Ο εγκληματίας	74
Η δική σου σκέψη κι η δική μου	77
Πόλεμος και μικρά έθνη (1920)	80
Η Ιστορία και η βοσκοπούλα (1914-1918)....	81
Να λυπάσαι το έθνος.....	85
Τα νέα σύνορα (1925).....	87
Ω ελευθερία	90
Ένας θρόνος πέρα από τα μάτια μας	96
3 Σοφές ανταλλαγές	101
Ένας ευγενικός λύκος	102
Πίστωση	103
Ρόδια	104
Μια φυλακή πλούτου	105

Το τραγούδι του αληθινού πλούτου	106
Αξία	111
Στην αγορά	112
Να δίνετε χωρίς να κοιτάτε τον καθρέφτη	114
Γενναιοδωρία και περηφάνια	115
Δίνοντας όπως η μυρτιά	116
Γενναιοδωρία	122
Κανέννας για να λάβει	123
Δίνοντας σε αυτούς που έχουν ανάγκη	124
Το σπίτι της αληθινής τύχης.....	126
4 Μια ζωή χωριστά: Η σοφία που έρχεται από τη μοναξιά	129
Μοναξιά.....	130
Πέρα από τη μοναξιά μου	131
Δεν είμαι αυτό που φαίνομαι	133
Υπάρχει ένα κενό.....	136
Σπίτι σου είναι το μεγαλύτερο σώμα σου ..	137
Σπόροι ενός ανθεκτικού φυτού	139
Κατοικώντας στη ρυθμική σιωπή	140
Μόνο οι γυμνοί ζουν στον ήλιο	142
Κυνηγός και κυνηγημένος	145

Το θεόρατο πνεύμα	147
Βρίσκοντας τον Θεό	150
Μια φωνή από την καταιγίδα.....	152
5 Η σοφία πέρα από τις λέξεις.....	161
Φλύαρα ελαττώματα	162
Να γράφει κανείς ή να μη γράφει;	163
Επιφάνεια και βάθος	165
Το πρόβλημα με το μάτι.....	166
Τέσσερις βάτραχοι.....	167
Όρια	169
Η τελευταία βάρδια	170
Να τραγουδήσω;	178
Το ρυάκι έφτασε στη θάλασσα.....	179
Τα λόγια της λαχτάρας	181
Άσε τη λαχτάρα σου να προφέρει τα λόγια	184
Τα φτερά της όρασης	186
Δυο λόγιοι άνδρες	188
Ήρθα για να αφαιρέσω τη σοφία σας.....	189
Δόγματα.....	190
Αποκαλύπτοντας τη δύναμη της εξύψωσης	191

Τραγουδώντας το χαμένο σου όνειρο	194
Όταν η σοφία παύει να είναι σοφία	195
Ένα τραγούδι αγάπης στον άνεμο	196
Πηγαίνω με τον άνεμο	199
Πηγές αποσπασμάτων	203
Σχετικά με τον συγγραφέα	208
Σχετικά με τον επιμελητή.....	214

Εισαγωγή

Σοφία: 1) Η ιδιότητα να είσαι σοφός, ιδίως σε σχέση με τη διαχείριση των μέσων και των σκοπών· ο συνδυασμός εμπειρίας και γνώσης με την ικανότητα να τα εφαρμόζεις με σύνεση· ορθή κρίση, σύνεση, πρακτική λογική.

Ο Χαλίλ Γκιμπράν, διάσημος εδώ και εκατό χρόνια για τα εύστοχα και συγκινητικά του λόγια, ο Διβανέζο-Αμερικανός συγγραφέας με τις πάμπολλες ανθολογημένες ρήσεις, δεν σταμάτησε ποτέ να αναζητά την απλή σοφία που οδηγεί σε μια ευτυχισμένη και γεμάτη ζωή. Η βαθιά συναισθηματική του αναζήτηση έδωσε σάρκα και οστά σε μερικά από τα πιο αξιωμακρόνεια γραπτά του.

Αυτή η νέα συλλογή μικρών βιβλίων προσφέρει μια μοντέρνα ματιά στα γραπτά του Γκιμπράν, λαμβάνοντας υπόψη τους παράγοντες που τον επηρέασαν περισσότερο στη ζωή του: την κουλτούρα της Μέσης Ανατολής, τη μυσταγωγία της φύσης και την αραβική γλώσσα στην οποία σκεφτόταν. Εύκολα θα μπορούσε κάποιος να ισχυριστεί ότι αυτό που ο μέσος αναγνώστης του 1920 έβρισκε «εξωτικό» ήταν το γεγονός ότι ο Γκιμπράν εξέφραζε ξεκάθαρα μια γεωγραφική περιοχή που για τους περισσότερους αποτελούσε αίνιγμα. Περίπου εκατό χρόνια μετά, η κατανόηση του αινίγματος της Μέσης Ανατολής (ή Νοτιοδυτικής Ασίας) –κυρίως όσον αφορά το πώς αυτές οι διαφορετικές κουλτούρες αντιμετωπίζουν το νόημα και τον σκοπό της ζωής– έχει μετατραπεί από απλό αντικείμενο συζήτησης των αρχών του 20ού αιώνα σε πρακτικό ζήτημα καθημερινής επιβίωσης.

Στο βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας ανθολογούνται όλες οι ρήσεις του Γκιμπράν για τη σοφία στην καθημερινή ζωή, τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο.

Στο πρώτο βιβλίο έχουν συγκεντρωθεί όλα όσα έχει πει ο Γκιμπράν για την αγάπη και τις σχέσεις, ενώ τα επόμενα της σειράς αφορούν τη φύση και τα παράδοξα της ζωής μαζί με τα μυστήρια του πνεύματος.

Ποιος είναι όμως ο «συνετός» τρόπος για να ζει κάποιος, είτε στην εποχή του Γκιμπράν είτε στη δική μας; Μήπως σοφία σημαίνει κάτι βαθύ – είναι δηλαδή υπόθεση των φιλοσόφων, των κληρικών, των δασκάλων αυτοβοήθειας, των ψυχοθεραπευτών ή εκείνων που έχουν χρόνο στη διάθεσή τους για να κάνουν βαθιές σκέψεις; Μήπως σημαίνει κάτι λεπτοφυές, πονηρό ή δόλιο – όπως τον τρόπο που ενεργεί ο «σοφός» επενδυτής; Και αν επιστρέψουμε στον ορισμό του λεξικού που αναφέρθηκε παραπάνω, τι θα σήμαινε «πρακτική λογική» σήμερα, όταν τόσο πολλά που θεωρούσαμε και «πρακτικά» και «λογικά» έχουν αλλάξει ριζικά την τελευταία δεκαετία ή τις τελευταίες δύο δεκαετίες; Τελικά τι ψάχνουμε όλοι στη ζωή;

Κατά τη διάρκεια του σύντομου βίου του

(πέθανε σε ηλικία μόλις 48 ετών), αυτές οι ερωτήσεις ταλαιπωρούσαν συχνά πυκνά τον ευφυή και οξυδερκή Γκιμπράν, γεγονός που δεν πρέπει να προκαλεί έκπληξη. Η ενήλικη ζωή του ξεκίνησε ενώ βρισκόταν στην εξορία. Το 1895, η μητέρα του Καμιλέ δραπέτευσε από τη φτώχεια και από έναν αποτυχημένο γάμο στον Λίβανο και έφερε τον νεαρό Χαλίλ (12 ετών), τον αδελφό του και τις δύο αδελφές του να ζήσουν στη Βοστώνη. Σήμερα θα τους αποκαλούσαν μετανάστες. Κι όμως η σύνδεση του Γκιμπράν με τη γενέτειρά του παρέμεινε ισχυρή σε όλη τη διάρκεια της ζωής του.

Έβλεπε τον εαυτό του πολιτισμικά ως «Σύριο» (εκείνη την εποχή δεν υπήρχαν τα έθνη ούτε της Συρίας ούτε του Λιβάνου) και αφιερώθηκε στην απελευθέρωση του λαού του από τα καταπιεστικά καθεστώτα και συστήματα. Στα χρόνια της νιότης του, πολιτικές διαμάχες μαίνονταν σε ολόκληρη την περιοχή πριν, κατά και μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Αρχικά ο Γκιμπράν έτρεφε την ελπίδα ότι ο πόλεμος θα απομάκρυνε

τον έλεγχο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στην πατρίδα του. Και πράγματι αυτό συνέβη, αλλά ο Γκιμπράν και πολλοί άλλοι απογοητεύτηκαν από τη Συμφωνία Sykes-Picot που συνάφθηκε ανάμεσα στις νικήτριες ευρωπαϊκές και αμερικανικές δυνάμεις το 1916, πριν από το τέλος του πολέμου, για να διαιρέσουν την περιοχή σε διάφορα έθνη-κράτη προς δικό τους όφελος.

Ο Γκιμπράν απεικονίζει με θλίψη την αίσθηση της προδοσίας σε μια σύντομη ειρωνική παραβολή που έγραψε το διάστημα εκείνο και αφορά ένα πρόβατο και ένα αρνί που παρακολουθούν δύο αετούς να μαλώνουν από πάνω τους για να αποφασίσουν ποιος από τους δύο θα τα έτρωγε. Η ιστορία, με τίτλο «Ο πόλεμος και τα μικρά έθνη», τελειώνει με το πρόβατο να λέει στο αρνί:

«Τι παράξενο, παιδί μου, που αυτά τα δύο μεγαλόπρεπα πουλιά επιτίθενται το ένα στο άλλο. Δεν είναι ο απέραντος ουρανός αρκετά μεγάλος και για τα δύο; Προσευχήσου, μικρό μου, προσευχήσου μέσα στην καρδιά σου να

δώσει ο Θεός ειρήνη ανάμεσα στα φτερωτά αδέρφια σου».

Και το αρνί προσευχόταν στην καρδιά του.

Πολλές από τις επιλογές κειμένων σε αυτό το βιβλίο εκφράζουν τις αιχμηρές και συχνά προφητικές απόψεις του Γκιμπράν για την κυβέρνηση, την οργανωμένη θρησκεία, τον πλούτο και το εμπόριο. Από προσωπικό του βίωμα, όλοι αυτοί οι θεσμοί εκφράζουν τις συνηθισμένες ανθρώπινες ανάγκες με υγιείς ή νοσηρούς τρόπους. Το πόσο συνειδητά ή ασυνείδητα οι άνθρωποι εκμεταλλεύονται αυτές τις ανάγκες για δικό τους εγωιστικό όφελος καθορίζει και το πόσο «καλός» ή «κακός» μπορεί να αποβεί ο θεσμός. Όπως λέει και σε μια ρήση από τη συλλογή *Sand and Foam* (Άμμος και Αφρός):

Η κυβέρνηση είναι μια συμφωνία
ανάμεσα σ' εσάς και σ' εμένα.

Εσείς κι εγώ κάνουμε συχνά λάθος.

Δηλαδή, ο Γκιμπράν δεν αναγνώριζε καμία άλλη εξουσία πέρα από την ανθρώπινη ψυχή και την άμεση σχέση της με τον «Θεό», έναν όρο τον οποίο μας προειδοποιεί να μη χρησιμοποιούμε τόσο επιπόλαια ή πιστεύοντας ότι ξέρουμε για τι ακριβώς μιλάμε:

Θα ήταν σοφότερο να μιλάμε λιγότερο για τον Θεό, τον οποίο δεν μπορούμε να κατανοήσουμε, και περισσότερο ο ένας για τον άλλον, που θα μπορούσαμε να τον κατανοήσουμε.

Ωστόσο, θα ήθελα να ξέρετε ότι είμαστε η ανάσα και η ευωδιά του Θεού.

Είμαστε ο Θεός – στο φύλλο, στο λουλούδι, και πολλές φορές στον καρπό.

Η κριτική του Γκιμπράν στους καθιερωμένους θεσμούς τον οδήγησε επανειλημμένα στο καίριο ερώτημα: Πώς πρέπει να ζει κάποιος; Προσπαθώντας να απαντήσει σε αυτό, επιστρέφει στο παράδοξο που τον βασάνιζε σε όλη του τη ζωή. Αν μια «κανονική», απλή ζωή έφερνε την

περισσότερη ευτυχία, πώς μπορεί ένα ευαίσθητο άτομο να εξηγήσει το αίσθημα της αποξένωσης που το χωρίζει από τους γύρω του; Πώς ξεφεύγει κανείς από αυτή την εσωτερική εξορία;

Μία από τις λύσεις του Γκιμπράν ήταν να βρει την ισορροπία ανάμεσα στη μοναξιά και στη ζωή εντός της κοινότητας, ανάμεσα στον χρόνο πνευματικής απόσυρσης και στην ολοένα και πιο πολυάσχολη ζωή που βρήκε σε μια αμερικανική πόλη των αρχών του 20ού αιώνα. Η δυσκολία του να βρει αυτή την ισορροπία διαφαίνεται σε μια επιλογή από το βιβλίο *The Madman* (Ο Τρελός), με τίτλο εδώ «Δεν είμαι αυτό που φαίνομαι». Ξεκινά ως εξής:

Φίλε μου, δεν είμαι αυτό που φαίνομαι.

Φαινομενικά δεν είμαι παρά το ρούχο που φοράω – ένα περιποιημένο ρούχο που με προστατεύει από τις ερωτήσεις σου και εσένα από την αμέλειά μου.

Το «εγώ» μέσα μου, φίλε μου, κατοικεί στο σπίτι της σιωπής, και εκεί θα μείνει για πάντα – αόρατο, απρόσιτο.

Η επίλυση της εσωτερικής του αποξένωσης –μεταξύ της λιβανέζικης και της αμερικανικής κουλτούρας, μεταξύ του εαυτού και της κοινότητας– οδήγησε τον Γκιμπράν σε εκείνα τα στοιχεία που επέδρασαν στη «σοφία» της ζωής του: στον χριστιανισμό της Μέσης Ανατολής και τον μυστικισμό των Σούφι.

Όπως έχω αναφέρει ξανά, ο Γκιμπράν μεγάλωσε ως Μαρωνίτης χριστιανός. Οι Μαρωνίτες ήταν μια ανατολική εκκλησιαστική κοινότητα που συνδεόταν με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, αλλά μέχρι τον 18ο αιώνα μιλούσε και χρησιμοποιούσε στο τελετουργικό της τη συριακή γλώσσα, που σχετίζεται άμεσα με τα αραμαϊκά του Ιησού. Οι Εκκλησίες που χρησιμοποιούσαν την αραμαϊκή ιστορικά αντιλαμβάνονταν τον Ιησού, τον προφήτη της Ναζαρέτ, ως άνθρωπο, έναν απλό «γιο» του Θεού, ο οποίος εκπλήρωσε μοναδικά το πεπρωμένο του και εξέφρασε τη θεϊκή ζωή με τρόπο προσβάσιμο σε όλους μας. Υπό αυτή την έννοια, μπορούμε όλοι να γίνουμε «παιδιά» του Θεού, δηλαδή «Ιερή Ενότητα» (η κυριολεκτική

μετάφραση της αραμαϊκής λέξης για τον Θεό, *Alaha*).

Στο βιβλίο του που έγραψε το 1928, *Jesus The Son of Man* (Ιησούς, ο Υιός του Ανθρώπου), ο Γκιμπράν μας παρουσιάζει διάφορα πρόσωπα, βιβλικά και φανταστικά, που μιλούν για τον Ιησού όπως τον είχαν γνωρίσει. Απηχώντας την παραπάνω πεποίθηση για τις δυνατότητες της ανθρωπότητας, ο απόστολος Ιωάννης λέει:

Ο Ιησούς ο χρισμένος ήταν ο πρώτος Λόγος του Θεού που ειπώθηκε στην ανθρωπότητα, όπως μια μηλιά σε ένα περιβόλι έπρεπε να φυτρώσει και να ανθίσει μία μέρα πριν από τα άλλα δέντρα. Και στο περιβόλι του Θεού, εκείνη η μέρα ήταν ένας αιώνας.

Είμαστε όλοι γιοι και κόρες του Υψίστου, αλλά ο χρισμένος ήταν ο πρωτότοκος του Θεού, ο οποίος κατοικούσε στο σώμα του Ιησού από τη Ναζαρέτ.

Γράφοντας για τη σοφία του τρόπου ζωής, ο

Γκιμπράν αντλεί επίσης υλικό από τη μυστικιστική παράδοση των Σούφι. Εδώ τον βρίσκουμε να μεταφέρει την έμφαση που έδιναν οι Σούφι στην «απομάθηση», δηλαδή στην ανάγκη να απελευθερωθούν η καρδιά και το μυαλό από τις ιδέες και τις εντυπώσεις προτού κάποιος μπορέσει να εισέλθει στα βάθη της καρδιάς, στην πηγή της αγάπης και της κατανόησης. Ο Γκιμπράν λέει με τη φωνή του Αλ Μουσταφά προς το τέλος του *Προφήτη*:

Και τι είναι η διατυπωμένη γνώση παρά μια σκιά άφατης γνώσης;

Σοφοί ήρθαν σ' εσάς για να σας δώσουν τη σοφία τους.

Εγώ ήρθα για να σας την αφαιρέσω.

Ομοίως, στο διήγημά του «The Tempest» («Η Καταιγίδα»), ο αφηγητής συναντά έναν ερημίτη που του λέει:

Και ανάμεσα σε όλες τις ματαιοδοξίες της

ζωής, υπάρχει μόνο ένα πράγμα που αγαπά και ποθεί το πνεύμα. Ένα πράγμα, εκθαμβωτικό και μοναδικό.

Είναι μια αφύπνιση στο πνεύμα. Είναι ένα ξύπνημα στα βάθη της καρδιάς. Είναι μια συντριπτική και υπέροχη δύναμη που κατεβαίνει ξαφνικά στη συνείδησή μας και ανοίγει τα μάτια μας.

Αυτός που τη γνωρίζει δεν είναι σε θέση να την αποκαλύψει με λόγια. Και αυτός που δεν τη γνωρίζει δεν θα αναλογιστεί ποτέ το συναρπαστικό και όμορφο μυστήριο της ύπαρξης.

Ο Γκιμπράν αντλεί επίσης από τις αρχαίες παραδόσεις της Μέσης Ανατολής για την Αγία Σοφία, *Χόχμα* στα εβραϊκά, *Χακίμα* στα αραμαϊκά, περισσότερο γνωστή με το ελληνικό όνομα *Σοφία*. Τα ονόματά της στη σημιτική γλώσσα, που μεταφράζονται επίσης ως «Ιερή Αίσθηση», δείχνουν τόσο μια αρχετυπική μορφή όσο και μια έμφυτη ικανότητα που επιτρέπει στον καθένα μας να κατανοήσει τα παράδοξα της ζωής καθώς και τις

πολλές αισθητηριακές εντυπώσεις που μας βομβαρδίζουν κάθε στιγμή.

Η ταύτιση με αυτή την ιδιότητα ή την προσωπικότητα, την οποία πολλοί από τους πρώτους χριστιανούς συνέδεσαν με τον Ιησού, επέτρεψε στον Γκιμπράν να πάρει τον εαυτό του λιγότερο σοβαρά:

Η σοφία παύει να είναι σοφία
όταν γίνεται
πολύ περήφανη για να κλάψει,
πολύ σοβαρή για να γελάσει,
και πολύ γεμάτη από τον εαυτό της
για να αναζητήσει κάτι άλλο πέρα από τον
εαυτό της.

Σχετικά με την επιμέλεια: Είναι σαφές ότι υπήρξαν διάφοροι άνθρωποι που βοήθησαν τον Γκιμπράν στη γραμματική και τη στίξη, ιδιαίτερα η επί πολλών ετών μούσα και επιμελήτρια του Mary Haskell. Επειδή ο τρόπος που διαβάζουμε έχει αλλάξει τα τελευταία εκατό χρόνια,

επομένως έχει αλλάξει και η γραμματική, επεξεργάστηκα εκ νέου τη στίξη και τον στίχο προκειμένου να αναδείξω τον ρυθμό του Γκιμπράν βοηθώντας τον σύγχρονο αναγνώστη.

Όσον αφορά τη χρήση του γένους και του φύλου, βασίστηκα αρκετά στο περικείμενο. Στα γραπτά του ο Γκιμπράν αναφέρεται συχνά στον Θεό ως «αυτός», αλλά αναφέρεται επίσης στη Ζωή ως «αυτή» και κάνει συχνές αναφορές στις «θεές». Συνολικά, διατηρείται μια ισορροπία, που την ανακαλύπτει κανείς διαβάζοντας κείμενα γραμμένα σε γλώσσες με διάκριση γένους όπως τα αρχαία εβραϊκά ή τα κλασικά αραβικά, όπου ο ήλιος, το φεγγάρι και διάφορα έμβια πλάσματα της φύσης έχουν γένος.

Επιλέγοντας το υλικό για αυτό το βιβλίο, έχω τοποθετήσει γνωστές ρήσεις του Γκιμπράν πλάι σε λιγότερο γνωστές. Ξεκινάμε με μερικά από τα ρητά, τις μικρές ιστορίες και τους αφορισμούς του σχετικά με το πώς να πορεύεται κανείς στην καθημερινότητά του. Στη συνέχεια προχωράμε στις απόψεις του για τη ζωή στο πλαίσιο της

κοινότητας και την κριτική που ασκεί στην κυβέρνηση, στο έθνος κράτος, στο νομικό σύστημα και στην οργανωμένη θρησκεία. Από εκεί συνεχίζουμε να παρατηρούμε μέσα από τα μάτια του τη φυσική ανάγκη του ανθρώπου να ανταλλάσσει πράγματα: να δίνει και να παίρνει, να αγοράζει και να πουλάει. Στις δύο τελευταίες ενότητες, βρίσκουμε τις ένθερμες κραυγές του Γκιμπράν που εκπηγάζουν από την εσωτερική και την εξωτερική μοναξιά, ακολουθούμενες από τη βαθιά συγκινητική αλλά παράδοξη γραφή του για τη σοφία πέρα από τα λόγια.

Μιας και αυτό είναι το τελευταίο βιβλίο της σειράς, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Greg Brandenburgh των Red Wheel/Weiser/Hampton Roads Books για όλη του την υποστήριξη κατά τη διάρκεια συγγραφής αυτού του έργου. Από τότε που διάβασα για πρώτη φορά το *Jesus The Son of Man* (Ιησούς, ο Υιός του Ανθρώπου), πριν από πολλά χρόνια, πάντα τρέφω βαθύ σεβασμό για τον Διβανέζο ποιητή και μυστικιστή. Επέλεξε μια πολύ δύσκολη και συγκρουσιακή ζωή,

συγκομίζοντας πετράδια διορατικότητας και δημιουργικότητας που συνεχίζουν να μας εμπνέουν εδώ και πάνω από εκατό χρόνια.

Neil Douglas-Klotz

Φάιφ, Σκοτία

Ιούνιος 2018

1

Ζώντας μια ζωή σοφή

Η καθημερινότητα μας προσφέρει πολλές ευκαιρίες για να κάνουμε λάθη, να αποκτήσουμε εμπειρία και να ανακαλύψουμε τη σοφία. Πώς μπορούμε να εφαρμόσουμε αυτά που μαθαίνουμε με τρόπους που είναι πρακτικοί και στα μέτρα μας;

Νιρβάνα

Ναι, υπάρχει η νιρβάνα.
Είναι να οδηγείς τα πρόβατά σου
σε ένα πράσινο λιβάδι,
να βάζεις το παιδί σου για ύπνο,
να γράφεις την τελευταία γραμμή του ποιήματός
σου.

Να είστε κήπος δίχως τοίχους

ΕΠΕΙΤΑ ΑΠΟ ΚΑΠΟΙΟ διάστημα, ένας από τους μαθητές τον ρώτησε: «Δάσκαλε, μίλα μας για την ύπαρξη. Τι είναι;»

Ο Αλ Μουσταφά, που τον αγαπούσε, τον κοίταξε έντονα. Και σηκώθηκε όρθιος και απομακρύνθηκε από κοντά τους. Κι έπειτα επιστρέφοντας είπε:

Σε αυτόν τον κήπο βρίσκονται ο πατέρας μου και η μητέρα μου, θαμμένοι από τα χέρια των ζωντανών, και σε αυτόν τον κήπο βρίσκονται θαμμένοι οι σπόροι του παρελθόντος, που έφτασαν εδώ πάνω στα φτερά του ανέμου. Χίλιες φορές η μητέρα μου και ο πατέρας μου θα ταφούν εδώ, και χίλιες φορές ο άνεμος θα θάψει τον σπόρο.

Και σε χίλια χρόνια από τώρα, εσείς κι εγώ και αυτά τα λουλούδια θα βρεθούμε μαζί σε αυτόν τον κήπο, όπως και τώρα. Και θα υπάρχουμε, αγάπώντας τη ζωή, και θα υπάρχουμε, ονειρευόμενοι

το διάστημα, και θα υπάρχουμε, καθώς θα υψωνόμαστε προς την ανατολή του ήλιου.

Αλλά τώρα, σήμερα, το να υπάρχειτε σημαίνει να είστε σοφοί, όχι όμως ξένοι προς τους ανόητους. Να είστε δυνατοί, αλλά όχι να καταστρέφετε τον αδύναμο. Να παίζετε με μικρά παιδιά, όχι ως πατέρες, αλλά ως συμπαίκτες που μαθαίνουν τα παιχνίδια τους.

Να είστε απλοί και άδολοι με τους ηλικιωμένους και τις γυναίκες και να κάθεστε μαζί τους στη σκιά των αιωνόβιων βελανιδιών, κι ας βαδίζετε στην άνοιξη ακόμα.

Να αναζητάτε έναν ποιητή, παρόλο που μπορεί να ζει πέρα από τους επτά ποταμούς, και να μένετε σιωπηλοί στην παρουσία του – τίποτα να μη θέλετε, για τίποτα να μην αμφιβάλλετε, και δίχως απορία στα χείλη σας.

Να ξέρετε ότι ο άγιος και ο αμαρτωλός είναι δίδυμοι, των οποίων ο πατέρας είναι ο Ευγενής Βασιλιάς μας, και ότι ο ένας γεννήθηκε μια στιγμή πριν από τον άλλον, επομένως τον θεωρούμε ως τον εστεμμένο πρίγκιπα.

Να ακολουθείτε την Ομορφιά ακόμα κι όταν σας οδηγεί στο χείλος του γκρεμού. Κι αν αυτή είναι φτερωτή κι εσείς χωρίς φτερά, ακόμα και τα όρια να περάσει, ακολουθήστε την! Γιατί εκεί που δεν υπάρχει Ομορφιά, δεν υπάρχει τίποτα.

Να είστε ένας κήπος δίχως τοίχους, ένας αμπελώνας δίχως φύλακα και ένα θησαυροφυλάκιο πάντα ανοιχτό για τους διαβάτες.

Ένας άνθρωπος

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΠΟΛΥ καιρό ζούσε ένας άνθρωπος που σταυρώθηκε επειδή αγαπούσε πολύ και λάμβανε πολλή αγάπη.

Και παραδόξως, χθες τον συνάντησα τρεις φορές.

Την πρώτη φορά ζητούσε από έναν αστυνομικό να μην οδηγήσει μια ιερόδουλη στη φυλακή.

Τη δεύτερη φορά έπινε κρασί συντροφιά με έναν απόκληρο.

Και την τρίτη φορά αντάλασσε γροθιές με έναν πιστό απ' αυτούς που δίνουν χρήματα, σε μια εκκλησία μέσα.

Οι άλλοι

Αν οι άνθρωποι γελούν μαζί σου, τότε να τους
λυπάσαι.

Μα αν εις βάρος τους γελάσεις, ίσως ποτέ να μη
συγχωρήσεις τον εαυτό σου.

Εάν άλλοι άνθρωποι σε πληγώσουν, τις πληγές
σου θα ξεχάσεις.

Μα αν τους πληγώσεις εσύ, πάντοτε θα το
θυμάσαι.

Στην πραγματικότητα, το άλλο άτομο είναι
ο πιο ευαίσθητος εαυτός σου
σε ένα άλλο σώμα.

Τρώγοντας και πίνοντας

ΚΙ ΥΣΤΕΡΑ ΕΝΑΣ ηλικιωμένος, που είχε πανδοχείο, είπε: «Μίλησέ μας για το Φαγητό και το Ποτό».

Και ο Αλ Μουσταφά είπε:

Μακάρι να μπορούσατε να ζείτε μονάχα με το άρωμα της γης, και σαν αέρινα φυτά να σας θρέφει το φως.

Μα απ' τη στιγμή που πρέπει να σκοτώνετε για να φάτε, και να κλέψετε τα νεογέννητα ζωντανά από το γάλα της μητέρας τους για να σβήσετε τη δίψα σας, ας γίνεται σαν μια πράξη λατρείας.

Κι ας στέκεται το τραπέζι σας ιερό σαν βωμός όπου θυσιάζονται τα αγνά και τα αθώα του δάσους και της πεδιάδας γι' αυτό που παραμένει πιο αγνό και πιο αθώο μέσα στον άνθρωπο.

Κι όταν σκοτώνετε ένα ζώο, πείτε του μέσα στην καρδιά σας: «Η ίδια δύναμη που σφαγιάζει εσένα, σφαγιάζει κι εμένα. Κι εγώ επίσης θα

αναλωθώ. Γιατί ο νόμος που σε παρέδωσε στα χέρια μου, θα παραδώσει κι εμένα σε χέρια πιο δυνατά. Το αίμα σου και το αίμα μου δεν είναι τίποτε άλλο παρά ο χυμός που τρέφει τα δέντρα του ουρανού».

Κι όταν μπήγεται τα δόντια σας στη σάρκα ενός μήλου, πείτε μέσα στην καρδιά σας: «Οι σπόροι σου θα ζήσουν μέσα στο σώμα μου, και τα αυριανά σου μπουμπούκια θα ανθίσουν μέσα στην καρδιά μου. Η ευωδιά σου θα είναι η ανάσα μου, και μαζί θα αγαλλιάζουμε όλες τις εποχές».

Και το φθινόπωρο, όταν μαζεύετε τα σταφύλια από τ' αμπέλια για το πατητήρι, πείτε μέσα στην καρδιά σας: «Κι εγώ είμαι ένα αμπέλι και τα φρούτα μου θα μαζευτούν για το πατητήρι. Κι όπως το καινούριο κρασί, θα μπω στα δοχεία της αιωνιότητας».

Και τον χειμώνα, όταν πίνετε το κρασί, ας ακούγεται στην καρδιά σας ένα τραγούδι για κάθε ποτήρι. Κι ας υπάρχει μες στο τραγούδι μια ανάμνηση για τις μέρες του φθινοπώρου, για το αμπέλι και για το πατητήρι.

Φύλακας των αναγκών σας

Αναρωτιούνται αν αυτός που είπε
«Το βασίλειό μου δεν είναι από αυτή τη γη» είπε
επίσης
«Δώστε στον Καίσαρα τα του Καίσαρος».

Κι όμως δεν ξέρουν ότι
αν ήταν ελεύθεροι να εισέλθουν
στο βασίλειο του πάθους τους,
δεν θα έπρεπε να αντισταθούν
στον φύλακα των αναγκών τους.

Τους πρέπει να
πληρώσουν πρόθυμα το τίμημα για
να μπουν στην πόλη τούτη.

Όταν εργάζεσαι με αγάπη

Σας έχουν πει επίσης ότι
η ζωή είναι σκοτάδι,
και μέσα στην κούρασή σας
αντηχείτε αυτό που είπε
ο κουρασμένος.

Και αυτό σας επιβεβαιώνω,
ότι η ζωή είναι πράγματι σκοτάδι,
εκτός αν υπάρχει ορμή.
Και κάθε ορμή είναι τυφλή,
εκτός αν υπάρχει γνώση.
Και κάθε γνώση είναι μάταιη,
εκτός αν τη συνοδεύει η εργασία.
Και κάθε εργασία είναι κενή,
αν δεν υπάρχει αγάπη.

Όταν εργάζεστε με αγάπη,
δεσμεύεστε με τον εαυτό σας
και ο ένας με τον άλλον
και με τον Θεό.